

YTTRANDE

Dnr N2015/4705KF

Näringsdepartementet

n.registrator@regeringskansliet.

se

Betänkandet SOU 2015:64 En fondstruktur för innovation och tillväxt (dnr N2015/4705KF)

Sammanfattning

Landstinget är i grunden positivt till förslag som skapar tillväxt för små och medelstora företag. Landstinget anser dock att den i utredningen föreslagna strukturen ökar koncentrationen av riskkapital till storstadsregionerna, på bekostnad av regioner där behovet av marknadskompletterande insatser är som störst. Inlandsinnovation är ett marknadskompletterande bolag som har byggt upp värdefull kompetens och nätverk kring riskkapital i norra Sverige som bör tas tillvara.

Landstinget instämmer i att det statliga finansieringssystemet ska vara överskådligt, styrbart och marknadskomplementär.

Landstinget betonar vikten av att det statliga finansieringssystemet, utifrån företagets perspektiv, behöver enkelhet, lokal kompetens, lokal närhet, hållbarhet och flexibilitet till marknadsförändringar.

De statliga finansieringsinsatserna bör utformas med hänsyn tagen till regionala förutsättningar och behov. Landstinget anser dock att utredningens förslag att samordna Inlandstinnovation i en ny nationell struktur, riskerar att påtagligt minska utbudet av riskkapital i norra Sverige och därmed försvåra det som är grundtanken i förslaget, att öka samverkan mellan det privata och offentliga kapitalet för att stärka framtidens företagande i hela landet. En analys av det privata kapitalets behov samt hur riskkapitalmarknaden fungerar i olika delar av Sverige saknas i betänkandet.

Vidare saknar utredningen en utvärdering av Inlandsinnovation samt en konsekvensanalys av omstruktureringen av två befintliga och nyligen uppbyggda organisationer som ska ersättas av en helt ny struktur, vilket är en komplex och tidskrävande process.

Utredaren har inte heller gjort någon egen kartläggning av hur företagets behov ser ut, vilket ingick i uppdraget och ter sig viktigt, när syftet är att försöka förbättra marknadsklimatet för entreprenörer.

Norrbottens läns landsting ser negativt på förslagen om att bedömningar och värderingar kan göras av konsulter. Affärsrelationer bygger till stor del på förståelse av den verklighet och den kultur man finns i och på goda relationer. Den kompetens och de relationer som succesivt byggts upp genom Inlandsinnovation AB måste tas till vara i en eventuell ny fondstruktur.

NORRBOTTENS LÄNS LANDSTING

Förstärkningen av Almis och Vinnovas innovationsstödjande verksamheter är positivt.

Avsnitt 2 Statliga finansieringsinsatser

Utredningen ger en bra överblick av de statliga finansieringsinsatserna.

Avsnitt 2.1.1 Statliga finansieringsaktörer

Under avsnittet om Inlandsinnovation saknar vi en grundläggande utvärdering och analys av bolaget samt av dess betydelse exempelvis för den samhällsekonomiska nyttan, den regionala tillväxten, som hävstång till privata investerare samt för de regionala företagens tillväxtpotential, exempelvis i form av stärkt internationell konkurrenskraft, ökade arbetstillfällen och ökade exportintäkter till regionen.

Avsnitt 2.2 Myndigheter som ger stöd till företag

Under rubriken 2.2 "Myndigheter som ger stöd till företag" saknas beskrivning av de statliga regionala stöden som riktas till företagen via det så kallade 1:1 anslaget samt landsbygdsprogrammets företagsstöd. Dessa stöd har en viktig funktion utifrån att de minskar risken i en investering och bedöms ofta vara en förutsättning för att andra finansiärer ska gå in med medel. Detta är särskilt påtagligt i områden med låga fastighetsvärden och därmed bristande säkerheter.

Avsnitt 3.2 Företagens finansiering

Tillväxtverket konstaterar i ett underlag till utredningen att kunskapen om finansieringssituation för svenska företag är relativt begränsad, med bristfälligt underlag om omfattning och inriktning.

Landstinget anser därmed att en kartläggning av finansieringssituationen, utifrån regionala perspektiv, bör göras för att få ett mer aktuellt och tillförlitligt underlag.

Avsnitt 3.3.2 Riskkapital

Enligt Tillväxtanalys rapport "Riskkapitalstatistik 2013: Venture Capital – Investeringar i svenska portföljbolag"¹, som baseras på Svenska Riskkapitalföreningens statistik, konstateras att riskkapitalinvesteringar i onoterade bolag i tidiga och tillväxtfaser är starkt koncentrerade till storstadsregionerna. Stockholm ensam stod för över hälften av volymen och de tre storstadsregionerna för tillsammans över 80 procent av investeringarna.

Landstinget anser att föreslagen struktur bedöms leda till en ytterligare koncentration av riskkapital till storstadsområdena på bekostnad av regioner där behovet av marknadskompletterande insatser är som störst.

Landstinget saknar en utredning av finansieringsbilden och behovet av marknadskompletterande insatser i olika delar av landet. Inte minst gäller detta samspelet mellan offentliga och privata aktörer, som ser olika ut i olika regioner. Lokal närvaro, nätverk och insikt om en regions specifika förutsättningar är grundläggande faktorer för att lyckas i en riskkapitalverksamhet.

---

¹ Riskkapitalstatistik 2013: Venture Capital – Investeringar i svenska portföljbolag. Rapportnummer: Statistik 2014:05 Diarienummer: 2013/167.

Avsnitt 3.3.3 Informellt riskkapital

I Norrbottens län varierar både utbudet av riskkapital och traditionen eller vanan att efterfråga och använda sig av externt ägarkapital.

Det privata riskkapitalet finns i begränsad omfattning, men genom offentliga regionala satsningar, i form av Inlandsinnovation och Partner Invest, har företagen kunnat attrahera privata investerare till betydelsefulla investeringar. Den regionala närvaron av dessa offentliga riskkapitalbolag har ökat kunskapen om, intresset för och efterfrågan av ägarkapital.

Landstinget vill därför framhålla vikten av att det krävs regional närvaro och långsiktighet, både för företagen att ta in externt ägarkapital och för de privata investerarna att låta sitt kapital arbeta.

Affärsänglar har deltagit i de regionala riskkapitalfonderna som parter i den samfinansiering som sker mellan offentligt och privat kapital. Bedömningen är att privata investerare som affärsänglar utgjorde viktiga aktörer i de regionala riskkapitalfonderna. Tillväxtanalys rapport "Affärsänglar, riskkapitalfonder och policyportföljer"² beskriver svårigheten att få fram offentliga uppgifter om vilka dessa aktörer är och omfattningen av deras investeringar. Senaste undersökningen är gjord 2004 och rapporten konstaterar att det finns begränsad kunskap om utvecklingen av affärsänglarnas investeringar efter 2004.

Affärsänglar anses vara en viktig del av det finansiella ekosystemet och har en betydelsefull roll som finansiär i tidiga stadier av företagets utveckling och som samfinansiär för offentligt kapital.

Mot bakgrund av ovanstående, saknar landstinget en analys av nuläget för det informella kapitalet i olika delar av landet och hur det informella kapitalet kan främjas utanför storstadsregionerna, dit dessa idag är koncentrerade till hög nivå.

Avsnitt 3.4.2 Innovationsstödet

Utredningen beskriver svårigheterna med att få venture-capitalfonder till att investera i tidiga faser och att finansieringen istället ofta kommer från informella investerare, affärsänglar. Offentligt kapital är spelar också en stor roll i tidiga faser och därmed vill Landstinget lyfta fram vikten av kapital i länet, ex i form av Inlandsinnovation.

Avsnitt 3.5 Ramverket för kapital till tillväxt och innovation

I närheten av Luleå Tekniska Universitet har Norrbotten har en inkubatorverksamhet, Arctic Business Incubator, som uppvisar framgång både utifrån kvalitet samt prestation. Inkubatorverksamheten spelar en viktig roll i länets regionala innovationssystem, för att främja utvecklingen av tillväxtföretag som skapar dynamik och innovationskraft.

Närvaron av ett väl fungerande och sammanhållande system med olika aktörer, däribland finansiärer, stimulerar mer aktivitet, innovationer och företagstillväxt runtomkring en inkubatorverksamhet. Landstinget ser negativt på förslaget att samordna Inlandsinnovation, och därmed lägga ner närvaron av regional kompetens och kapital, eftersom förslaget försämrar det finansiella ekosystemet i Norrbotten och riskerar därmed att försämra innovationsprocessen i länet.

2

---

² Affärsänglar, riskkapitalfonder och policyportföljer: Rapport 2013:08 Diarienummer: 2009/055

Avsnitt 5 Överväganden och förslag

Landstinget delar uppfattningen att statligt riskkapital ska vara marknadskompletterande. Detta förutsätter kunskap om behovet i olika delar av landet. En analys av företagens kapitalbehov och hur riskkapitalmarknaden fungerar i landets olika delar saknas i betänkandet.

Landstinget delar också uppfattningen att tillgången till lånefinansiering försämrats främst i glesare regioner och att statlig kreditgaranti kan vara en bra lösning.

Landstinget delar också förslaget att förstärka Almis och Vinnovas stödmöjligheter till innovationsutveckling i tidiga faser.

Avsnitt 5.2 En ny riskkapitalstruktur

Landstinget delar den föreslagna ordningen med asymmetriska villkor, dvs att staten ska kunna ta en större risk än privata investerare. Landstinget vill i samband med detta betona att hänsyn behöver tas till regionala skillnader.

Landstinget anser att underfonder inte endast ska bildas utifrån olika branschers behov. Det är nödvändigt att även utgå från regionala aspekter i strukturen så att geografiska olikheter kan hanteras och att regional närhet kan skapas. De branscher och investeringsinriktningar som räknats upp i utredningen och som Fondinvest ska investera i initialt, är inte representerade i någon större utsträckning i vårt län, utan är koncentrerad till storstadsregionerna.

Landstinget delar utredningens satsning på demonstrationsanläggningar, eftersom detta är ett behov som inte tillgodoses idag.

Avsnitt 5.3 Fondinvest AB:s uppdrag, kapital och organisation

Vid ett eventuellt bildande av bolaget Fondinvest anser landstinget att styrelsens sammansättning bör spegla marknadens behov av statliga marknadskompletterande insatser, att det i styrelsen ingår personer med aktuell regional kunskap och kännedom om förutsättningarna i geografiska områden där behovet av marknadskompletterande insatser är stora.

Underavsnitt Organisation och bemanning

Om huvuddragen i förslagen genomförs med bildandet av Fondinvest, förordar Landstinget bolagsplacering i Norrland. Den kompetens och de relationer som succesivt byggts upp genom Inlandsinnovation AB bör tas till vara i en eventuell ny fondstruktur.

Landstinget ställer sig negativt till förslagen om att bedömningar och värderingar kan göras av externa underleverantörer. Det är kostsamt och svårt att hitta rätt kompetens. Affärsrelationer bygger till stor del på lokal närhet, kännedom, närvaro, nätverk och insikt om regionala förutsättningar.

Avsnitt 5.7 Genomförande och finansiering

Landstinget anser att den i utredningen föreslagna samordning av Inlandsinnovation i en ny fondstruktur innebär en stor risk till centralisering, både när det gäller kompetens och när det gäller vilka företag som får tillgång till riskkapital. Förslagen i utredningen riskerar att minska utbudet av riskkapital i norra delen av landet. Det finns stora geografiska olikheter som bör hanteras och en regional närvaro och insikt om en regions specifika förutsättningar är grundläggande för att lyckas i dessa frågor.

Norra Sverige riskerar att förlora en för regionens tillväxt viktig resurs på 1.9 miljarder kronor för riskkapitalinvesteringar, som efter några inkörningsår

har blivit en mer stabil aktör till gagn för företagen och företaget i regionen.

Inlandsinnovation AB underlättar idag för unga innovativa företag i norra Sverige att få tillgång till ägarkapital och det finns anledning att befara att de branschriktade fonder som utredningen förordar får ett geografiskt investeringsmönster som överensstämmer med trenden av kapitalkoncentration i storstadsregionerna.

Bolaget spelar en marknadskompletterande roll i norra delen av landet, där få aktörer verkar och där privat riskkapital inte finns i tillräcklig omfattning. Inlandsinnovation bidrar som motkraft till den sneda fördelning av riskkapital som bland annat har identifierats i (i yttrandet tidigare nämnda) Tillväxtanalys rapport "Riskkapitalmarknaden i Sverige 2013".

Värdefullt är också att Inlandsinnovations kapitalbas kompletterar investeringsinriktningen i förhållande till övriga regionala riskkapitalbolag i norra Sverige som Partnerinvest och Almi Investbolagen.

Landstinget anser att förslaget påtagligt riskerar att skingra den samlade riskkapitalkompetens och det nätverk som Inlandsinnovation har byggt upp, nära marknaden.

Utredningen saknar en utvärdering av Inlandsinnovations verksamhet samt en konsekvensanalys av den föreslagna samordningen av Inlandsinnovation med Fondinvest.

I det fortsatta arbetet med detta hoppas vi på en konstruktiv och nära dialog med den regionala nivån – politiken, aktörer inom innovationssystemet, små och medelstora företag samt med den regionala privata kapitalsidan.

Maria Stenberg
Styrelsens ordförande
Norrbottens läns landsting

